

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

๑๑๓ – ๑๐๘

การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

Version: 1 : 2553

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

คำราชาศัพท์

และ

สำนวนไทย

ดร.สุพิชชา ชูวงษ์

เนื้อหาสำคัญ

คำราชาศัพท์

การใช้ราชาศัพท์

ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิด

ลักษณะสำนวนไทย

ประโยชน์ในการศึกษาสำนวนโวหาร

คำราชาศัพท์

คำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

คำที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์

คำที่ใช้กับสุภาพชน

คำราชาศัพท์

คำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

- พระมหากษัตริย์
- ชั้นสมเด็จพระบรม
- ชั้นเจ้าฟ้า
- ชั้นพระองค์เจ้า
- ชั้นหม่อมเจ้า

คำราชาศัพท์

คำที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์

- สมเด็จพระสังฆราช (คำราชาศัพท์ระดับพระองค์เจ้า)
- พระสงฆ์ (คำสำหรับพระภิกษุสงฆ์)

คำราชาศัพท์

คำที่ใช้กับสุภาพชน

- คำสุภาพ เช่น
- ทาน รับประทาน
- ถึงแก่อนิจกรรม ถึงแก่อสัญกรรม

การใช้ราชาศัพท์

คำนามราชาศัพท์

- พระบรม
- พระราช
- พระ

การใช้ราชาศัพท์

คำกริยาราชศัพท์

- คำกริยาราชศัพท์สำเร็จรูป
- “ทรง”
 - - ใช้หน้าหน้ากิริยาธรรมดา
 - - ใช้หน้าหน้าคำนามธรรมดา
 - - ใช้หน้าหน้านามราชาศัพท์บางคำ
 - - ใช้ในความหมายว่า สวม, ใส่

การใช้ราชาศัพท์

การใช้คำราชาศัพท์ที่น่าสนใจ

- ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย-น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย
- พระบรมฉายาลักษณ์—พระบรมสาทิสลักษณ์ — พระบรมรูป
- กำหนดการ — หมายกำหนดการ
- เสด็จพระราชดำเนิน — ทรงพระดำเนิน
- ประทาน — พระราชทาน — โปรดเกล้าฯพระราชทาน

ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง

๑. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตร พิพิธภัณฑ์โบราณคดีที่เมืองเวียงจันทน์
๒. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าแก่ ราชวงศ์
๓. ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัดน้อมเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
๔. ผู้แทนบริษัทเอกชนหลายแห่ง ทูลเกล้าฯ ถวายเรือใบแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๕. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จพระราชดำเนินบนลาดพระบาทสู่ที่ ประทับในหอประชุม

ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง

๖. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จมาทรงพระราชทานปริญญาบัตรประจำปี ๒๕๔๗
๗. พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวด
๘. กำหนดการพิธีประทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสยามได้ประกาศแล้ว
๙. ธนบัตรใบละ ๑๐๐ บาท มีพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวอยู่ด้านหลัง
๑๐. ราษฎรมาถวายการต้อนรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างเนืองแน่น

ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง

๑๑. ร้านภูฟ้าจำหน่ายภาพวาดฝีพระราชนิพนธ์ใน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๑๒. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสวยพระกระยาหารค่ำ

๑๓. นายกรัฐมนตรีถวายรายงานความคืบหน้าของโครงการ
เขื่อนลำน้ำมูล

๑๔. ขอเชิญร่วมงานฉลองวันคล้ายพระราชสมภพในพระองค์
เจ้าที่ปังกรรัศมีโชติ

๑๕. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม
พระอาการป่วยของสมเด็จพระสังฆราช

ตัวอย่าง

สำนวนไทย

สำนวนไทยที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมาจาก

๑. เกิดจากธรรมชาติ

๒. เกิดจากสัตว์

๓. เกิดจากการกระทำ ความประพฤติ

การปฏิบัติและการกินอยู่ของคน

๔. เกิดจากอวัยวะต่างๆ

สำนวนไทย

สำนวนไทยที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมาจาก

๕. เกิดจากของกินของใช้
๖. เกิดจากแบบแผนประเพณีและวัฒนธรรม
๗. เกิดจากศาสนา
๘. เกิดจากนิทาน ตำนาน วรรณคดี
หรือประวัติ
๙. เกิดจากการละเล่น กีฬาหรือการแข่งขัน

ลักษณะสำนวนไทย

สำนวนไทย

มักจะ

มีความหมายโดยนัย

มีการเปรียบเทียบ ใช้ถ้อยคำน้อยแต่
ความความหมายมาก

สละสลวยมีสัมผัสคล้องจอง

ประโยชน์ในการศึกษาสำนวนโวหาร

ใช้ภาษาสื่อความหมายต่างๆได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ได้คติสอนใจ ในด้านต่างๆ

รักษาวัฒนธรรมทางภาษาของไทย

คำถามท้ายบท

แหล่งอ้างอิง

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาษาไทย ๑.

พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๓๘.คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การใช้ภาษาไทย๑. พิมพ์ครั้งที่๔ .กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

_____ . การใช้ภาษาไทย ๒. พิมพ์ครั้งที่๓. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (บรรณาธิการ). ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร , ๒๕๔๓.

ผอบ โปษกฤษณะ. ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน-การ

อ่าน-การพูด-การฟังและราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๖.

กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, ๒๕๔๑.

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ภาษากับ

การสื่อสาร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๐.

“สำนวนไทย”.เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://www.haigoodview.com/>

[library/studentshow/st2545/5-5/no19/teegeardsum.html](http://www.haigoodview.com/library/studentshow/st2545/5-5/no19/teegeardsum.html) .

เมื่อ 1 มิถุนายน 2553 เป็นต้น